

Перші

«Перші» — дебютний роман журналістки Марії Олекси. Світла історія про досвіди, які ніколи не повторяться — перші поцілунки та перше кохання, безмежні мрії та плани на майбутнє. Історія двох юних людей — Равлика та Вла, які зустрілися надто рано, щоб зрозуміти, ким вони можуть стати одне для одного.

Літній табір, помаранчевий светр, листи та прогулянки старим Києвом. 68 червня, їхнє літо не мало закінчитись ніколи. Але, звісно ж, так не буває.

Герої дорослішають та приймають важливі рішення. Вони помиляються, ростуть, створюють нові місця та сенси, аби одного дня зрештою зрозуміти – куди (чи все ж таки за ким) вони бігли увесь цей час.

Перші

Марія Олекса

Марія Олекса

Перші

Роман

Віхола

Київ · 2023

Олекса Марія

О-53 Перші: роман / Марія Олекса. — К. : Віхола, 2023. — 296 с.

ISBN 978-617-8257-10-1 (п. в.)

ISBN 978-617-8257-32-3 (е. в.)

«— Він вирветься вперед і я ніколи його не наздожену.

— Кого ти не наздоженеш, Владо?»

«Перші» — дебютний роман журналістки Марії Олекси. Світла історія про досвіди, які ніколи не повторяться — перші поцілунки та перше кохання, безмежні мрії та плани на майбутнє. Історія двох юних людей — Равлика та Вла, які зустрілися надто рано, щоб зрозуміти, ким вони можуть стати одне для одного.

Літній табір, помаранчевий светр, листи та прогулянки старим Києвом. 68 червня, їхнє літо не мало закінчитись ніколи. Але, звісно ж, так не буває.

Герої дорослішають та приймають важливі рішення. Вони помиляються, ростуть, створюють нові місця та сенси, аби одного дня зрештою зрозуміти — куди (чи все ж таки за ким) вони бігли увесь цей час.

УДК 821.161.2'06-311.2

Усі права застережено. Будь-яку частину цього видання в будь-якій формі та будь-яким способом без письмової згоди видавництва і правовласників відтворювати заборонено.

Літературно-художнє видання

© Марія Олекса, 2023

© Марина Скрипай, обкладинка, 2023

© ТОВ «Віхола», виключна ліцензія на видання, оригінал-макет, 2023

ЧАСТИНА ПЕРША. НЕЗАБУТНЄ

1. Помаранчевий светр

Відмахуючись від таксистів, затерпла і зім'ята після багатогодинної подорожі, я вийшла з терміналу «Борисполя» і жадібно ковтнула важке червене повітря. У кишені завібрував телефон.

— Владочко, то ти у нас тепер мудра і врівноважена?

— А головне — стрункіша на п'ять кілограмів, — відповіла я Лесі.

— Тоді вітаю з поверненням! Бачила новини?

— За два тижні без інтернету?.. Що там?

Моя подруга на хвилину замовкла.

— Побачиш. Відсипайся, а завтра чекаю!

Дорогою додому я погортала стрічку новин. Мало не всі українські медіа гуділи про одне — талановитий київський архітектор очолив проєкт десятиліття й будуватиме Прозору бібліотеку в Мельбурні. Значить, він повернувся. У моєму животі ніби розлилася крижана вода. Я підняла уявний келих і вголос сказала: «Браво, Равлику. Ніколи в тобі не сумнівалася!». Кілька пасажирів напівпорожнього експресу тривожно подивилися на мене й швидко відвернулися. Подумали, що я сама не своя. А я і була сама не своя. З того самого моменту, як ми познайомилися...

Червень 2002

Автівка тата неслася Столичним шосе. Мене лихоманило на задньому сидінні: ледь розплющувалися очі, свербіло все тіло, зводило м'язи. Ліки ще не почали діяти, і за інших обставин тодішня тринадцятирічна я уже почала б нити «ну коли-и-и мені вже стане кра-а-аще, ну коли-и-и?»). Однак того спекотного червеневого дня моє звичне бажання понити перекрыли собою події останнього тижня. Я не могла повірити у те, що все скінчилося...

За тиждень до цього автівка тата на набагато меншій швидкості везла мене тим самим Столичним шосе, але в протилежний бік — до табору «Молодіжний». «Як добре, що це зовсім під боком: якщо щось

трапиться, одразу можна буде забрати», — пророчим тоном заспокоювала і водночас ще більше накручувала себе мама. «Як чудово, що путівка дісталася безкоштовно від роботи, і як прекрасно, що колега відправив до цього ж табору своїх дітей, буде з ким дружити», — більш прагматично мислив тато. Та з яких би міркувань мене не запроторили у «Молодіжний», я подумки дякувала батькам за можливість вирватися хоч кудись. Причому тоді я ще навіть не здогадувалася, що цей їхній вибір переверне догори дригом усе моє підліткове життя.

У таборі мені одразу сподобалося. Сусіди й сусідки на поверсі теж приїхали «по путівкам», а отже горизонт був чистим від мажорів і модниць — дітей, з якими мені було найскладніше знайти спільну мову. На першому загальнотабірному заході я взялася за улюблену гру: почала розглядати натовп і подумки робити ставки на те, хто з ким дружитиме. День видався прохолодним, багато хто повитягав теплий одяг. Дуже швидко в око мені впав високий білявий хлопчина у помаранчевому светрі з геометричним абстрактним малюнком (сьогоднішні тинейджери назвали б це світшотом, але у далекому 2002 році цього слова я ще не знала).

Я гмикнула і відвернулася. Помаранчевий колір був *моєю* «фішкою», якою я страшенно пишалася (знову ж таки, події відбувалися у 2002-му, і помаранчевий іще не встиг стати на певний час улюбленим кольором половини країни). Коли тобі тринадцять, знайти свою «фішку» — це ледь не найважливіше завдання у світі. Ба більше — ледь не єдина гідна причина злиденного існування на цій землі. Без «фішки» точно не проживеш, надто якщо на лобі в тебе купа прищів, а в голові — комплексів. Шляхом довгого й тернистого підліткового самопошуку я відкрила для себе помаранчевий колір — і він приріс до мене, як друга шкіра: в мене була колекція помаранчевих футболок, помаранчеві браслети і навіть помаранчева сукня. Але саме в той вечір у таборі я чомусь нап'яла *синій* гольф! І він уже починав мені добряче свербіти.

Тим часом керівниця табору закінчила промову, і нас відправили на вечерю, до якої залишалося ще цілих п'ятнадцять хвилин — тобто море часу, щоб потовктися коло дверей їдальні. Хлопці вирішили скористатись моментом, щоб влаштувати бійню шишками. Звісно ж,

час від часу шишки «випадково» прилітали у бік дівчат. Ті зойкали і відбивалися. У всій цій метушні я вихопила нагоду роздивитися Помаранчевого. Його шишки завжди потрапляли у ціль (отже, спортивний!), але ніколи боляче не били (отже, добрий!). Він помітив мій погляд і всміхнувся на всі тридцять два. Якби ми були в Голлівуді, то я сказала б зараз щось на кшталт: «Моє життя розділилося на до і після цієї усмішки», однак ми були у Козині, і єдине, що я можу сказати, — в ту саму мить мене припинив дратувати його помаранчевий светр.

Після ситної вечері ми розійшлися по кімнатах чепуритися на дискотеку. Тоді я вже нарешті додумалася одягнути щось помаранчеве — і у повній бойовій готовності вирушила на танцпол. Шишковий запал хлопців кудись подівся, тепер вони стояли обіч і робили вигляд, ніби нас не помічають. Єдиним, хто вільно пересувався між двома групами, був повненький син татового колеги. «Ветеран таборів» із сестрою у групі дівчат — тут він почувався як риба у воді. Я помітила, що Повненький часто підходив до Помаранчевого і вони дружно реготали. Тож під час чергової міграції я пішла на абордаж:

— Слухай, ти знаєш цього Помаранчевого?

— Однокласник. А тобі *** що ***?

Насправді в тому, що він сказав, були не зірочки. Через кожне слово Повненький вставляв матюк.

— М-м. То передай йому, що в нього класний светр.

— Тю. ***.

От і поговорили. Незважаючи на мінімальний ентузіазм Повненького, моє послання він усе ж передав. І коли на танцполі стало темно й групи нарешті змішалися, я і Помаранчевий опинилися поруч.

— То тебе звати Влада? Ти теж любиш помаранчевий колір?

— Ага. Обожнюю.

Взагалі, знаєте, з таборами така справа, що час у них біжить, як шалений — наче відкривається якийсь фантастичний портал, і події прискорюються. За одну коротку розмову здається, що знаєш людину все життя. Один повільний танець видається вічністю, в якій встигаєш народитися, прожити життя й померти на останньому акорді. А один дощ може зв'язати людей міцніше, ніж потенційна спільна нерухомість, діти і собака.

Ніхто й не помітив, як почалася злива. Усі були настільки поглинуті розмовами, танцями і новими враженнями, що коли на нас почала валити вода, на танцполі зчинився вереск. Безконтрольним волаючим стадом ми повалили у корпус. Помаранчевий по-джентльменськи зняв із себе той самий светр і розвісив його наді мною, як парасоллю. Коли ми опинилися у приміщенні, то частина хлопців, поміж яких і мій новий знайомий, нібито забувшись про сегрегацію, завалилися просто до нас у кімнату. Після «куди ви у мокрому взутті», «не струшуй воду на мою постіль, мені тут спати» і «тихо-тихо, а то зараз прийдуть і виженуть вас», у нашому п'ятимісному номері якимось дивом вмістилося зо два десятки людей. У якийсь момент усі нарешті повмощувалися й почали базікати про все на світі.

Ми з Помаранчевим сміялися з чужих жартів і ш-ш-шикали в унісон, коли в кімнаті ставало занадто гамірно, але уникали дивитися одне на одного. Хоча мені страшенно кортіло поближче розгледіти його обличчя. Ця жага хмелила й бентежила одночасно. Мокрий одяг підсилював аромат його парфумів — хоча, напевно, це був звичайнісінький дейзик, але у той момент від близькості цього запаху в мене аж тремтіли коліна. Добре, що ми сиділи. Сиділи ПОРУЧ! Однак не так близько, як мені того бажалося. Периферійним зором я намагалася оцінити дистанцію до потенційного торкання: ще кілька розхитувань у такт загального реготу — і моє плече буде за кілька сантиметрів від його плеча. Тільки б цей вечір не закінчувався!

Скінчився він набагато швидше, ніж ми могли уявити. На шум, якого таки не вгамувало жодне наше ш-ш-шикання, прийшла вожата і розігнала всіх по кімнатах. Та перед тим, як піти, Помаранчевий випадково (випадково?) торкнувся моєї руки, і тоді я наважилася на абсолютно нахабне прохання: «А можна, я залишу поки у себе твій светр?». Того вечора, засинаючи, я стискала в руках найдорожчу в світі річ — новий, але вже знайомий і рідний запах, змішаний з дощем.

Наступні дні ми намагалися проводити разом якомога більше часу. Мого нового друга звали Павликом, але я одразу чесно й сміливо заявила, що не в захваті від його імені.

— Слухай, вибач, але я не можу тебе так називати. Мене в садочку колись один Павлик за коси тягав. Тому ти будеш... е-е-е... Равликом,

— я замовкла у тріумфальному очікуванні. Ну хто б при здоровому глузді погодився на таке.

— Окей, значить, буду Равликом, — мій новий друг, не повівши бровою, пройшов мій тест на довіру. А тоді подумав і додав: — Як скажеш, Вла.

Я розсміялася. Взагалі-то я не збиралася все життя називати його Равликом, правда. Але з того жарту народилося те, що згодом переросло у найщирішу ніжність. Поєднання літер залунало м'яким, комфортним відголоском, від якого ставало затишно і звично — так, як буває, коли вдягаєш улюблені джинси, які розтягнулися після тривалого носіння і з яких не хочеться вилазити. Равликом називала його лише я, це слово стало нашим паролем до забороненої стороннім території. Він і я. Равлик і Вла.

Тиждень промайнув, як на прискореній перемотці. Кажу ж вам, у таборах із плином часу якась біда. А на вихідних його батьки привезли з міста (теж, напевно, раділи, що табір «під боком») величезний «Київський торт». Повненький та інші друзі вже намітилися їсти його дружною компанією, але Равлик вирішив інакше. Ми втекли з вечері, сховалися в одній із порожніх кімнат і подужали половину торта на двох, закріпивши трапезу довгим потиском масних долонь. Це був наш світ. Хіба нам могло щось завадити?

Могло.

На ранок мені стало зле. Спочатку подумала на торт і запевнила вожатих, що все мине. Та вже під кінець дня мене трусило, очі боліли від різкого світла й хотілося лежати, не рухаючись. Равлик вартував біля мого ліжка. Керівниця табору видзвонювала батьків.

Наступного дня, коли всі пішли на сніданок, мене, заплакану і розхристану, тато забрав із табору. Я навіть не встигла ні з ким попрощатися. Не встигла сказати Равлику, що їду. Найстрашніше — не взяла його домашній номер і не встигла залишити свій, а отже, прирекла нас шукати одне одного до самої старості. Або, як мінімум, до появи соцмереж. Дорослі рішення жорстко втрутилися у мій підлітковий світ. Автівка неслася Столичним шосе, а мене трясло — не так від хвороби, як від образливих думок. Я уявляла, як під час сніданку їдальнею пронеслася чутка, що мене терміново забрали. До кінця зміни залишалося трохи менше тижня...

Раптом, попри високу температуру й ненависницькі думки, в мою важку голову пробралось одкровення: Повненький — це ж син татового колеги, а отже, його домашній знайти не важко! Залишиться лише подзвонити й дізнатися номер Равлика. Еврика! Я трохи заспокоїлася, мої повіки заплющилися, енергії на жодне інше ментальне зусилля вже не було. Ми під'їхали додому.

Пізніше виявилось, що в мене кір, і так само, як я, у таборі «злягли» ще кілька дітей, тому зміна завершилася загальним карантинном. Після двох тижнів у піжамі на периметрі ліжка — кухня — ванна кімната я нарешті відчула, що хвороба відступає... Зібравшись із силами, зателефонувала Повненькому — його домашній номер тато знайшов мені за дві секунди. Все ж таки почувався винним, що не дав мені попрощатися з новими друзями.

Повненький, здавалося, навіть не здивувався моєму дзвінку. Без жодного матюка (гадаю, мама була поруч) він продиктував мені сім магічних цифр. А вже хвилиною пізніше я набрала омріяний номер і почула чийсь високий голос — напевно, то була старша сестра Равлика. Затамувавши подих, слухала, як вона незадоволеним тоном гукає «малого» до телефону, й думала, що скажу. Крізь слухавку доносилося відлуння його кроків. Я заплющила очі й спробувала згадати його обличчя. Це виявилось зовсім нескладно — воно закарбувалося у моїй пам'яті до найменших деталей. Але що, як він мене забув? Ковтнула клубок у горлі. Долоні спітніли. Тоді я ще не знала, чи станемо ми парою на все життя, як мої дідусь із бабусею, або ж зустрічатимемося кілька років, перед тим як розійтися різними дорогами, а може, не дотягнемо навіть до третього побачення. Але все це було не важливо. У той момент увесь всесвіт стиснувся до єдиної точки — звуку його дзвінкого голосу.

— Алло.

Все життя він думатиме, що подзвонив мені першим.

2. Перші п'ять

15 років потому

Приїхавши з Борисполя, я вирішила одразу ж розібрати рюкзак, щоб не натикатися на речі в коридорі протягом наступних трьох днів, як то буває зазвичай. «Індію» потрібно було якнайшвидше відсортувати й відіпрати, а залишки — порозпихати по полицях. Подорож лежала на плечах шаром пилу і втоми. У душі я довго терла шкіру губкою. Немов мені знову тринадцять, у мене кір і свербить шкіра.

Перше, що я побачила, виваливши все з нетрів рюкзака на підлогу, була легка коралова сукня. В Індії я вдягнула її лише раз. Рожеві краєвиди Джайпура, усміхнена Сара і її езотеричні експерименти... Я клацнула язиком — ну ні, розбирання речей таки доведеться трохи відкласти, є дещо терміновіше. Кинувши винуватий погляд на безлад посеред коридору, я зітхнула й зайшла на свою електронну скриньку.

«Привіт, Саро, сподіваюсь, ти добре долетіла. Слухай, я хотіла запитати, це нормально, що...»

Стерла.

«Привіт, Саро, ти добре долетіла? Уявляєш, мені ввижаються дуже реалістичні...»

Стерла.

«Саро, привіт. Як долетіла? Не підкажеш, після виведення духів з тіла бувають галюцинації? Буду вдячна за відповідь. Влада».

Натиснула «відправити». Живіт тягнуло монотонним спазмом... Я підвелася, покрутила сукню в руках — вона явно просила себе вигуляти. Джетлеґ майже не відчувався. Спека нарешті відпускала місто, але сонце ще й не думало заходити. Лише сьома. Коли (нарешті) живеш у центрі, відмазок вийти погуляти стає дедалі менше.

Ноги самі понесли мене на Володимирську гірку. У цьому місці спліталосся стільки спогадів, що ними, немов павутинками, був розмальований увесь простір парку. Кожна павутинка значила для мене так багато — мій маршрут, прогулянка, морозиво з подругами,

поцілунок в альтанці, конспекти на лавці, зібрані каштани, загублені ключі... Моїх слідів не змивали дощі, не засипав сніг. Вони тьмяніли з часом, але, гуляючи тут, я щоразу бачила їх знову. Ніжно перебирала, протирала від пилу і вклала на місце. Сьогодні я знала, що опинилася тут недаремно: у парку найчіткіше проступали наші з Равликом тіні, немов побачення відбулося вчора. Скільки ж я пам'ятала деталей! Вони рвалися з темних куточків свідомості на поверхню. І я знала, *хто* відкрив їм двері. Сара.

Рідне місто просто залюбки підключилося до гри. Так, як роблять друзі дитинства. Насправді з Равликом я часто відчувала, що Київ був *його* містом набагато більше, ніж *моїм*. О, цей хлопець узагалі хвацько присвоював собі міста. Завжди ходив по центру тротуару, навіть якщо це змушувало інших пішоходів притискатися до узбіччя. Переходячи вулицю на світлофорі, міг раптом завмерти посередині, щоб роздивитися фасади, аж доки його не відривали від думок гудки роздратованих водіїв — світло вже давно перемкнулося на червоний.

Цікаво, його Прозора бібліотека у Мельбурні потрапить на листівки, як Утзонова Сіднейська опера? У діафрагмі важчало. Один вдих, другий, третій... Перевірена роками техніка не спрацьовувала — замість того, щоб стати невагомим, тіло ще більше кам'яніло і боліло. Живіт досі крутило. Заплющуючи очі, аби зосередитись на диханні, я піддалася новій порції спогадів. Хоче мозок погратися в «радіо ностальжі» — будь ласка. Та якби ж я знала, що хвиля зависне...

Липень 2002

Вулиці плавилась від спеки. Підвіконня перетворилося на розпечену плиту, я відсмикнула руку. Світло нарешті не різало мені очі, і я могла визирати з вікна надвір. Розгулятися погляду не було де, він впирався у дев'ятиповерхівку навпроти, сповзав до напіврозваленого дитячого майданчика, переповнених баків зі сміттям, якими лазили руді коти... Але яке щастя — більше не потрібно було зашторювати вікна. Кір відпустив мене зі своїх лещат.

Коли батьки постановили, що я повністю вилікувалася, мене пустили *зустрітися з другом*. Я виїхала за годину до зустрічі. Десять хвилин на

зупинці, «ну коли вже цей 37-й під'їде», потім двадцять хвилин у душному автобусі, де моя помаранчева (звісно!) літня сукня прилипла до сидіння, і я, зі сльозами на очах, вагалася, чи варто повертатися додому, щоб мама її випрасувала. Врешті «Святошин» — і ще двадцять хвилин у гучному вагоні, де я за звичкою притулилася до прохолодного скла якраз на рівні напису про те, що притулятися не можна.

Минуло вже, здавалося, пів століття моїх мандрів, коли я нарешті стояла на ескалаторі метро «Університет». Поли моєї не такої вже свіжої сукні неслухняно розвівалися від протягів метро. Я подумки перебирала усі заготовлені теми. Ще вчора ввечері вони здавалися оригінальними й захопливими. А зараз... Мої долоні спітніли.

Равлик чекав під прозорим куполом станції після другого ескалатора. Біля кас. Прийшов раніше, мовляв, «живе тут поруч». Увесь такий випрасуваний і зібраний, чемний київський хлопчик, а не таборовий бешкетник. Я помітила його першою. Відчула, як пересохли губи. А-а-а, не взяла гігієнічну помаду, як же могла забути... І де ж тепер купити? Сподіваюся, не помітить. Як химерно — зустрічати когось в інших декораціях... Ніби незнайомиць.

Але вже наступної миті «незнайомиць» побачив мене і махнув рукою. Від усмішки його очі перетворилися на дві тоненькі щілини. З роками він навчиться стримувати кутики губ, підбере мужній вираз, натренується осміхатися такою усмішкою, як у Брюса Вілліса. Але яких би зусиль він не докладав, у найважливіші моменти його очі світлитимуться так само, як зараз. Та які там очі, він світився увесь.

— Привіт, — сказала я.

— Привіт. Помаранчева сукня!

Не комплімент, не докір, просто радісна констатація факту.

— Підемо в старий ботанічний? — впевнено кинула я.

Доросліша на рік. Без жодного досвіду побачень, але ж показати цього не можна.

— Давай.

Равлик прийняв мою ініціативу, але гуляли ми його містом. Усі центральні вулички, які я знала лише з вікна татової машини, були для нього ігровим майданчиком. Він стоптував на них кросівки, здирав коліна і знав з десятків способів дістатися Хрещатика від своєї гімназії внутрішніми двориками. І якби ж це було все.

— Мій прадідусь планував оцю розв'язку вулиць. Працював архітектором, — Равлик сказав це без жодного натяку на пихатість, а так звично, як хтось може сказати «бачиш оцю шпаківню у дворі, це ми з татом повісили».

Я знала, що він не вигадує. Просто так сталося. Його прадідусь і справді планував цю розв'язку вулиць, а дідусь був музикантом. А сам Равлик — киянином у п'ятому поколінні. Щоправда, в той момент мене більше цікавило, чи візьме він мене за руку, коли ми спускатимемось крутими сходами. Взяв...

Наші перші п'ять побачень я знала напам'ять, як улюблені казки в дитинстві. Куди ми йшли, у що були одягнені, як він на мене дивився, про що говорили. Він показував мені свої місця довкола Золотих воріт і Майдану. Я розповідала йому про мої улюблені книги. Кожна мить смакувала як тістечко, яке хотілося з'їсти до останньої крихти, ані шматочка не впустити. Та ми жодного разу не поцілувалися. Достигали до цього моменту, немов яблука у дворі, які впадуть лише тоді, коли їхню вагу вже ніщо не зможе стримати.

— Мені з тобою цікаво, — зашарівся якимось Равлик.

Я дивилася собі під ноги.

— Я щаслива. А ти щасливий? — запитала, не підводячи на нього погляду.

— А то! — відрізав і зникнув іще більше. — Чому запитуєш?

— Ну, це Кларісса таке запитує в Монтега у «451 градус за Фаренгейтом». Я обожаю їхні діалоги. Ти читав?

— Не-а...

— Обов'язково прочитай, чуєш?

Він кивнув.

На той момент мені було без двох місяців чотирнадцять, і я вперше відчула дорослу насолоду від влади, яку отримуєш над тим, хто дослухається до твоїх порад.

— Коли ти захворіла тоді в таборі... — раптом непевно почав Равлик.

— Що?

— Ну, це було реально дуже відстійно...

Ми ховалися від спеки на лавці у парку Шевченка. Я думала тоді про те, як спітніла моя спина, і сподівалася, що на футболці не проступила

пляма. Страшенно хотілося пити. В руках пітніла разом зі мною вже недоречна пляшка мінералки, куплена Равликом у кіоску.

— Так а *тобі* чому було відстійно? Це ж я хворіла.

— Не знаю, — Равлик закусив нижню губу. — Мабуть, тому що зовсім не уявляв, як допомогти.

— У мене ж батьки лікарі... Я взагалі не боюся хворіти.

Равлик схвально закивав головою:

— Оце круто! Завжди знають, що робити.

— Пф-ф, дале-еко не завжди... — почала я, але побачила тінь у його очах і вирішила не вести далі розмірковування на тему лікарської професії, натомість додала: — Коли не знаєш, що робити, наприклад, у складній ситуації, то мені дуже допомагає писати слова.

— Тобто?

— Сідаєш і починаєш писати слова, які тобі подобаються і асоціюються з чимось хорошим. *Море, сонце, озеро, щастя, усмішка, квіти, хмари, сіно, хвоя, стежка...* Слова обираєш ти — тож маєш над їхнім вибором повний контроль. Розумієш?

— Не дуже...

Я зітхнула.

— Ну, це знаєш, коли кажуть «не переживай, подумай про щось хороше». Так от, взяти і почати *думати* про щось хороше у мене ніколи так просто не виходить, а от *писати* хороші слова — легко. Пишу собі слово за словом і настільки захоплююсь грою у пошук нових *хороших* слів, що поступово починаю думати справді лише про *хороше* — бо в цій грі дозволені лише *хороші* слова.

Равлик усміхнувся.

— Яюсь спробую. А хочеш, поки поділюся з тобою методом викликання вітру? Щоб врятуватись від спеки.

На якусь мить я аж заціпеніла від сорому: Равлик явно бачив, як я спітніла. Він дивився на мене так пильно, як на мене дивилися хіба що батьки, коли я хворіла. Равлик узяв із моїх рук пляшку й викинув її у смітник. А потім почав навчати мене викликати вітер...

Коли ти підліток, літо може тягнутися дуже довго. У нього вміщується фантастична кількість подій. Після наших п'яти липневих побачень

настав серпень. Я поїхала у скаутський табір, а в день, коли повернулася, Равлик уже поїхав у Крим (о, той солодкий і безтурботний 2002 рік). Ми розминулися, та все ж він встиг підготувати мені подарунок, від спогадів про який у мене й досі тіло вкривається гусячою шкірою. Равлик знав, що я живу на далекій вулиці Бударіна ¹, навіть знав номер автобуса, який туди їде. На одному з наших липневих побачень він дуже детально розпитав мене про улюблений маршрут для прогулянок у лісі коло дому.

— Вла, розкажи мені так, ніби я гуляю там разом із тобою.

Ми саме сиділи навпроти Маріїнського палацу і їли морозиво.

— Тобі дійсно цікаво?

— Дуже.

Я зашарілася, відклала морозиво, яке потім так і розтануло на тій лавці, і попросила Равлика заплющити очі, а коли він зробив це, насмілилася взяти його за руку.

— Добре, уявляй... Ми виходимо з мого під'їзду і йдемо до зеленої металевої сітки — там починається лісова зона... Потім ще хвилин п'ять повільно гуляємо асфальтованою доріжкою вздовж березового гаю, він у нас по праву руку... Чути, як голосно-голосно співають пташки, пахне сирію землею... Ми обертаємося, дев'ятиповерхівка залишається далеко позаду, її вже ледве можна розгледіти крізь проріз у сітці. Замість того, щоб повернути праворуч і далі йти прогулянковим маршрутом, ми ступаємо на стежку, що веде до лісу. Ще одна сітка, цього разу коричнева, і стежка продовжується. Ми звертаємо по ній ліворуч і рахуємо галявини — перша, друга, а ось і третя — моя улюблена. Видовжено-овальна, затишна, з кількома великими деревами, що оберігають її від вітрів...

Равлик розплющив очі й подивився на наші руки — вони були міцно сплетені в нерухому конструкцію. Зап'ястки затерпли, але ані я, ані він не рухалися — боялися зробити необережний жест і зіпсувати момент.

Коли я повернулася з табору, мама протягнула мені лист, який знайшла у поштовій скриньці: «Це твій кавалер уже любовні листи тобі пише?». На помаранчевому папері великими чорними літерами були каліграфічно виведені страшенно детальні інструкції. Я мала піти на «свою» галявину. Стати посередині, спиною до стежини, якою прийшла. Повернутися на тридцять градусів праворуч. Зробити п'ять

кроків уперед і побачити перед собою трійко дерев. Мені потрібне те, що посередині. На рівні голови на його стовбурі я мала намацати нитку. Тоненьку, майже непомітну. А потім — розірвати її.

Варто було мені зробити це, як із самих небес (а насправді — з нитки, зачепленої між двох дерев) на галявину почав вальсовано спускатися саморобний парашутик розміром з долоню. Коли він приземлився, я помітила «пасажира» — конверт із ніжним коротким посланням. «Ти найкраща дівчина у світі. Вітаю тебе з 68 червня! Літо — назавжди. Цілую тебе».

Цілую тебе. Цілую тебе. Він цілує мене! Я притисла лист до губ, він смакував гіркотою фломастера.

68 червня! Наше літо не мало закінчитися ніколи.

1 Вулиця у Святошинському районі міста Києва, у 2022 році перейменована на вулицю Українського відродження.

3. Хлопець, якого (не) любили подруги

15 років потому

— Владочко, зайчику, я чую шум машин. Ти десь у місті? Так і знала, що не будеш відсипатися, а одразу підеш вештатися.

Заклопотаний голос Лесі у слухавці вирвав мене з глибин спогадів, як рятувальники витягують з води людину.

— Та просто вийшла розім'яти ноги...

— Давай я під'їду, нагодую тебе вечерю! Через сорок хвилин можу бути, де скажеш.

Три роки тому Леся успішно розпродала кілька колекцій брючних костюмів власного дизайну, а на прибутки купила машину, й тепер за кожної нагоди пропонувала мене кудись відвезти / десь підібрати / чкурнути разом подалі. Водила вона десь так само, як говорила — плавно, ніжно, — що у такому місті, як Київ, було особливою формою безумства.

— Лесь, я вже повертаюся додому. Кажу ж тобі, просто вийшла розім'ятися... Давай завтра!

Я чула, як Леся дихала у слухавку. Аж відчувала, як їй кортить запитати мене, чи бачила я новини. Вона ж точно знала, що бачила, і не розуміла, чому я не заговорила про це першою.

— Дивись мені, завтра тоді сама набереш, як прокинешся, добре, кицюнь?

На тому й попрощалися. Я обожнювала Лесю, а Леся обожнювала довгі, повільні, детальні розмови. Особливо коли описувала мені свої численні побачення. Але що я могла розповісти їй про Індію? Що чотирнадцять днів випробовувала себе веганською їжею і мовчанням з гуру, а потім мене випадково зачаклували у поїзді, так, що тепер мені ввижаються сцени п'ятнадцятирічної давнини зі страхітливою піксельною чіткістю?

Я уявила, як заходжу до квартири й натрапляю в коридорі на той самий нерозібраний рюкзак і купу речей біля нього. У роті стало гірко.

Треба таки змусити себе щось з'їсти: до гумової курячої грудки з холодним картопляним пюре у літаку я майже не доторкнулася, а до того навіть не пам'ятаю, коли востаннє їла... Вдома чекав порожній холодильник.

Сходинки у напівпідвальне приміщення. Запах дерева, смаженої картоплі й пива, і все це без типової для пивоварень важкої задухи й запаху брудних вологих рушників, якими протирають столи. Тут усе було інакше — у цьому затишному паралельному світі мені завжди було смачно й приємно. А ще тут майже завжди був вільним мій улюблений столик. Я звичним рухом розкрила двері «Куппер Пабу» й рішуче попрямувала до закритого дверцями-а-ля-таверна приватного куточка, та вже за пів секунди розгублено позадкувала. Зайнято. Точно, сьогодні ж субота. В суботні вечори тут було дуже людно, займали геть усе, навіть столики-кабінки з повернутими одна до одної лавами. Мені залишався найгірший і найменш «душевний» варіант — велика спільна лава зі столами упритул. Іти куди-інде сил не було, тому я зітхнула, влаштувалася поближче до бару та неохоче зробила замовлення. На диво, столик поруч зі мною стояв порожній, і я нарешті розслабилася. Ну, як розслабилася. Десь на рівні брів формувалася обруч, що стискав мою голову щохвилини сильніше. Втома рухалася від шиї до грудей, стікала по спині, зв'язувала ноги. Але я сподівалася на магію улюбленого пабу і продовжувала сидіти та насолоджуватися самотністю.

Саме у цю хвилину, за всіма законами Мерфі, за столик ліворуч підсів кремезний засмаглий чоловік років п'ятдесяти. В його жестах та одязі вгадувався іноземець: рівнесенька спина, темно-синє поло, доглянуті нігті. Моя теорія підтвердилася, коли він зробив замовлення англійською з непідробним американським акцентом і за секунду після цього повернувся до мене.

— Гарного вечора і смачного!

У нього були білосніжні зуби й коротке сиве волосся. Ну викапаний Сісі Кепвел із «Санта-Барбари». Я вичавила з себе «сенкс», а подумки почала благати всесвіт, щоб на цьому наш діалог закінчився. Нічого дивного в його «смол току» не було: як я помітила, в Києві більшість американців машинально починали базікати, забачивши іншого самотнього відвідувача. Та хай яке космополітичне й прогресивне

обличчя мало моє місто, все ж частенько доводилося бути свідком того, як комунікаційні пориви іноземців вдарилися об стіну повного ігнору з боку моїх співгромадян. Тоді я щоразу обіцяла собі, що цього ніколи не трапиться зі мною — я точно не поповню лави непривітних хостів. І я залюбки провадила б чемну й приязну розмову — але не сьогодні, будь ласка, тільки не сьогодні... Проте мій ментальний крик, очевидно, не долетів до мого сусіда, тому він повів далі:

— Чудовий паб, правда? Я прийшов дивитись футбол, але, здається, переплутав день матчу. Це вже точно вік дається взнаки, — класично пожартував він, посміюючись над собою.

Що ж, думала я собі, тепер якщо я промовчу або мугикну, він вирішить, що я не знаю англійської. А от такого удару по репутації я собі дозволити не могла.

— Хай там як, по суботах тут завжди багато людей. І тут смачно, ось побачиш. Класний бар.

Ми говорили англійською, тому за універсальним зверненням *you* було складно визначити формальність нашої розмови, але я могла заприсягтися, що з першої ж миті ми звертались одне до одного на «ти».

— О, раз ти так кажеш... — він обвів поглядом залу. — Так, дійсно, у всіх в тарілках така смакота. Яка ж прекрасна країна! Всі так чудово говорять англійською. Ніколи не припиню дивуватися, як добре слов'янські народи володіють мовами.

Я закотила очі. Американець не помітив. Коли вже збиралася витягти телефон і втупитись в екран (наїефективніший міжнародний спосіб когось ігнорувати), він знову заговорив.

— Я українською нічого, крім «дякую» і «до побачення», не знаю, хоча тут уже третій рік. Та всі українські колеги говорять англійською. Де ж мотивація? — гмикнув він, і, хоча я нічого не запитувала, додав: — Взагалі я психолог. Координую місію реабілітації військових та волонтерів, що були на сході...

Мій новий знайомий не помітив, як раптом побіліли мої щоки. Він говорив і говорив... Виявилось, що його звати Патрік, йому п'ятдесят дев'ять, і він з Бостона, але за останні тридцять років змінив уже з десяток країн. Близький Схід, Балкани, а тепер і Україна.

Я слухала й трималася за край столу.

— У Штатах система реабілітації ветеранів недосконала, але відточена роками безглузких воєн, у яких ми думаємо, ніби рятуємо світ, — Патрік сумно всміхнувся. — Люди з посттравматичним синдромом відчують один і той самий біль. Хай якої вони національності та до якого суспільства належать. Сліди не зникнуть, ні, з ними просто потрібно навчитися жити.

— Біль на рівні клітин, — тихо сказала я.

— Ти бувала на фронті? — обережно запитав американець.

— Ні, один... друг був, — коротко відповіла я й замовкла.

Американець теж мовчав. У носі підступно залоскотало, отже, варто вже було забиратися геть. Я підвелася. В очах на мить потемніло.

— Мені... час іти. Я... забула, що на мене чекають. Гарного вечора!

Скасувавши решту свого замовлення на барі, я свинцевими ногами вирушила до виходу, уникаючи дивитись у бік американця. На вулиці нарешті відчувались нотки першої вечірньої свіжості. Я спробувала зробити глибокий вдих, але закашлялася й зірвалася на плач. Трясця, ну що за біда. Треба дзвонити Лесі. Я витерла сльози і потягнулася за телефоном, але кишень була порожня. В сумці його теж не знайшлося. Щосили гупнула ногою по асфальту. Не вечір, а повна фігня.

У дверях пабу в мене мало не врізався Патрік з моїм мобільним у руках.

— Ой... дякую.

— Та звісно.

— Справді, дуже дякую...

— А може... закінчимо вечерю? — Його погляд ковзнув по моїх щоках. Напевно, розмазала туш.

Ми стояли в дверях і мовчали. Зрештою я таки змогла глибоко вдихнути. І видихнути.

— Окей.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ